

Wstępne konsultacje w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zmienionych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich w Szwecji

2022-12-01 Dnr: 03746-2022

Spis treści

Spis treści	2
1. Wstęp	3
1.1 Wstęp oraz wskazówki dla czytających.....	3
1.2 Planowanie przestrzenne obszarów morskich w oparciu o ekosystemy	3
1.2.1 Planowanie przestrzenne obszarów morskich i jego cele	3
1.2.2 Harmonogram procesu planowania przestrzennego obszarów morskich	4
1.3 Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich	5
1.3.1 Wymagania formalne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.....	5
1.3.2 Konsultacje w zakresie ustalania zakresu.....	6
1.4 Terminologia i definicje	6
2 Zakres strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	8
2.1 Zakres czasowy i rozwiązania alternatywne	8
2.2 Zakres geograficzny	9
2.3 Zakres tematyczny oraz kryteria oceny	12
2.3.1 Populacja i zdrowie ludzkie	12
2.3.2 Gatunki zwierząt i roślin chronione na podstawie rozdziału 8 oraz pozostała bioróżnorodność.. ..	12
2.3.3 Ziemia, gleba, woda, powietrze, klimat, krajobraz oraz środowisko architektoniczne i kulturowe	12
2.3.4 Gospodarka gruntami, wodą oraz innymi elementami fizycznego środowiska, jak również pozostałymi zasobami, surowcami i energią	13
2.3.5 Inne elementy środowiska.....	13
2.4 Podejście metodologiczne	13
2.4.1 Podejście w skrócie	13
2.4.2 Poszczególne etapy metody	14
2.4.3 Metoda z użyciem narzędzia Symphony.....	18
2.4.4 Niepewność oceny.....	18
3 Baza wiedzy celem oceny	20
4 Związek z planami, programami oraz innymi istotnymi procesami.....	21
4.1 Obszary o znaczeniu krajowym, dokumenty polityczne i planowanie przestrzenne	21
4.1.1 Obszary o znaczeniu krajowym	21
4.1.2 Rozbudowa sieci przesyłowej	21
4.1.3 Strategie zrównoważonego rozwoju, szwedzka strategia morska a UE.....	22
4.1.4 Strategie rozwoju regionalnego.....	23
4.1.5 Planowanie gminne oraz regionalne	23
4.2 Cele środowiskowe i klimatyczne	24
4.2.1 Krajowe cele środowiskowe	24
4.2.2 Środowisko morskie i wodne, krajowe, unijne i regionalne	24
4.2.3 Polityka klimatyczna na szczeblu krajowym i unijnym.....	25
4.2.4 Bioróżnorodność oraz rybołówstwo	25

1. Wstęp

1.1 Wstęp oraz wskazówki dla czytających

Szwedzka Agencja ds. Gospodarki Morskiej i Wodnej (SwAM), w terminie od 8 lipca do 10 października 2022 r., przeprowadziła krajowe konsultacje dotyczące zakresu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, dla zmienionych planów zagospodarowania przestrzennego tych obszarów. Ponadto w dniach od 1 grudnia 2022 r. do 28 lutego 2023 r. przeprowadzana zostanie notyfikacja ESPOO. Dokument ten jest udostępniany w zgłoszeniu i opisuje proponowany zakres strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ) zgodnie z rozdziałem 6, sekcjami 1-19 Kodeksu Środowiskowego. Kraje uczestniczące mogą zgłaszać uwagi dotyczące SOOŚ w oparciu o proponowany zakres przedstawiony w niniejszym dokumencie.

Wdrożenie SOOŚ, oceniającej wpływ planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich na środowisko, jest częścią stosowanego przez SwAM podejścia ekosystemowego. SwAM jest odpowiedzialny za SOOŚ, w tym za przygotowanie materiałów pomocniczych do oceny oraz oświadczenia o oddziaływaniu na środowisko (zwanego również dokumentem OOS) opisującego wpływ planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich na środowisko. Celem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest włączenie kwestii środowiskowych do planowania.

Rozdział wstępny zawiera przegląd planowania przestrzennego obszarów morskich, nowy proces planowania przestrzennego obszarów morskich oraz cel strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W rozdziale 2 opisujemy zakres strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, gdzie w punkcie 2.2 omówiono zakres geograficzny, w tym oddziaływania transgraniczne, a w punkcie 2.3 zakres merytoryczny, czyli kryteria oceny SOOŚ.

Rozdział 3 przedstawia ogólny zasób wiedzy stanowiącej podstawę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wreszcie, w rozdziale 4 opisujemy współzależności i powiązania planowania przestrzennego obszarów morskich z innymi planami, programami i kontekstami. Przedstawia on nadrzędne ramy polityki, które umieszczają planowanie przestrzenne obszarów morskich w szerszym kontekście.

1.2 Planowanie przestrzenne obszarów morskich w oparciu o ekosystemy

1.2.1 Planowanie przestrzenne obszarów morskich i jego cele

Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich przedstawiają najwłaściwszy sposób wykorzystania morza. Zapewniają warunki przestrzenne dla różnych rodzajów działalności lub ochrony morza, w oparciu o perspektywę holistyczną. Przyjęte plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich są wytycznymi dla dalszego planowania, zarządzania i licencjonowania projektów. Planowanie przestrzenne obszarów morskich jest jednym z kilku narzędzi, za pomocą których rząd może kontrolować oraz wpływać na działalność i stan morskiego środowiska naturalnego.

Planowanie przestrzenne obszarów morskich to proces, w którym opracowywane są plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. Porządkuje ono obecne oraz przyszłe działania na obszarach morskich w celu osiągnięcia celów środowiskowych, ekonomicznych i społecznych.

W lipcu 2014 roku UE przyjęła dyrektywę ustanawiającą ramy planowania przestrzennego obszarów morskich (2014/89/UE). Dyrektywa wymaga, aby planowanie przestrzenne obszarów morskich promowało zrównoważony rozwój energetyki morskiej, transportu morskiego, rybołówstwa, akwakultury oraz zachowanie, ochronę i poprawę stanu środowiska. W planowaniu stosuje się podejście ekosystemowe, tak aby presje działalności na morzu na środowisko były zgodne z dobrym stanem środowiska, tak jak tego wymaga dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej UE (MSFD).

Dyrektywa UE ustanawiającą ramy planowania przestrzennego obszarów morskich została transponowana do ustawodawstwa krajowego Szwecji we wrześniu 2014 r., poprzez zapisy w Kodeksie Środowiskowym (rozdział 4, sekcja 10) dotyczące krajowego planowania przestrzennego obszarów morskich, a w 2015 r. poprzez rozporządzenie w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich (2015:400), które reguluje ich wdrażanie. Kodeks Środowiskowy stanowi, że celem planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich jest przyczynienie się do długoterminowego zrównoważonego rozwoju.

Rozporządzenie w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich określa, że projekt planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich powinien przyczyniać się do dobrego stanu środowiska, a zasoby morskie powinny być wykorzystywane w sposób zrównoważony, aby promować rozwój i współistnienie na obszarach morskich.

Nowe cele w procesie planowania koncentrują się głównie na zwiększeniu obszarów przeznaczonych do produkcji energii. Oprócz nich, plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich będą aktualizowane w oparciu o nowe warunki dla morskich obszarów chronionych oraz w razie potrzeby innych obszarów zainteresowań.

1.2.2 Harmonogram procesu planowania przestrzennego obszarów morskich

Proces planowania przestrzennego obszarów morskich realizowany jest zgodnie z harmonogramem wyznaczonym przez szereg zleceń rządowych:

- Zlecenie rządowe na opracowanie wsparcia planistycznego dla następnych obszarów morskiej energii wiatrowej w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich (RK dnr: M2022/00276, HaV dnr 764-2022). Zlecenie jest kierowane do operatora systemu przesyłowego energii elektrycznej Svenska Kraftnat, Szwedzkich Sił Zbrojnych, Szwedzkiej Agencji ds. Gospodarki Morskiej i Wodnej, Szwedzkiej Agencji Ochrony Środowiska, Szwedzkiej Administracji Morskiej, Szwedzkiej Agencji Energii, Szwedzkiego Zarządu Rolnictwa oraz Szwedzkiej Służby Geologicznej. Szwedzka Agencja Energii koordynuje prace z uwzględnieniem danych planistycznych, a Szwedzka Agencja ds. Gospodarki Morskiej i Wodnej prowadzi proces planowania zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich. Szwedzka Agencja Energii składa sprawozdanie nie później niż do dnia 31 marca 2023 r. Szwedzka Agencja ds. Gospodarki Morskiej i Wodnej składa sprawozdanie nie później niż do dnia 31 grudnia 2024 r.
- Zlecenie rządowe dla Szwedzkiej Agencji Energii oraz Szwedzkiej Agencji ds. Gospodarki Morskiej i Wodnej polegające na sporządzeniu kompendium wiedzy na temat warunków i możliwych środków koegzystencji na obszarach, na których wkrótce powstaną elektrownie wiatrowe (RK dnr: N2022/00515, HaV dnr 899-2022). Zlecenie jest w trakcie realizacji i zostanie wspólnie zaprezentowane przez oba urzędy do 28 lutego 2023 roku.
- Zlecenie rządowe dla Szwedzkiej Agencji ds. Gospodarki Morskiej i Wodnej na m.in. zbadanie, jak powinno zostać uregulowane wyłączne prawo do obszarów na morzu terytorialnym i w wyłącznej strefie ekonomicznej Szwecji oraz jak może zostać uregulowany sposób rozpatrywania kilku jednoczesnych wniosków dotyczących morskiej energetyki wiatrowej w odniesieniu do tego samego obszaru (M2022/00768, HaV dnr 1393-2022). Raport z realizacji zlecenia ma zostać przedstawiony nie później niż 30 listopada 2022 roku.
- Zlecenie Zarządowi Okręgu opracowania, przy wsparciu Szwedzkiej Rady Dziedzictwa Narodowego, odpowiednich danych planistycznych dotyczących środowisk kulturowych w krajowym planowaniu przestrzennym obszarów morskich. Nad realizacją zlecenia nadzór sprawuje Szwedzka Agencja ds. Gospodarki Morskiej i Wodnej, a sprawozdanie należy przedstawić nie później niż do 31 grudnia 2024 roku.

Konsultacje dotyczące zakresu stanowią pierwszy element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a po nich następują etapy formalne: konsultacje, wstępnie od czerwca do listopada 2023 r., oraz przegląd, około maja - sierpnia 2024 r. (rys. 1). Wraz z konsultacjami, przeglądem i przekazaniem rządowi, ocena oddziaływania na środowisko jest również publikowana razem z propozycjami dotyczącymi planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.

Rysunek 1 - Ogólny harmonogram procesu planowania przestrzennego obszarów morskich wraz z oceną oddziaływania na środowisko.

EN	PL
Preparation, planning evidence, planning	Przygotowanie, projekt dokumentacji, planowanie
Consultation Summer 2023	Konsultacje, lato 2023
Review Summer 2024	Przegląd, jesień 2023
Proposal to the Government December 2024	Propozycja dla rządu, grudzień 2024 r.
Review of impact assessment scope and informal Espoo notification autumn/winter 2022 Synthesis of knowledge for coexistence. Feb 2023	Przegląd zakresu oceny wpływu oraz nieformalne powiadomienie Espoo, jesień/zima 2022. Synteza wiedzy na temat współistnienia, luty 2023 r.
Planning evidence energy production. March 2023	Projekt dokumentacji dla produkcji energii, marzec 2023 r.
Espoo Consultation Autumn 2023	Konsultacje Espoo, jesień 2023.

1.3 Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich

1.3.1 Wymagania formalne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich

Zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, w przypadku planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich istnieje domniemanie znaczącego na nie oddziaływania, o którym mowa w rozdziale 6, sekcja 3 Kodeksu Środowiskowego. Istnieją zatem, zgodnie z rozdziałem 6 sekcja 1-19 Kodeksu Środowiskowego, wymagania dotyczące przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Prace nad strategiczną oceną oddziaływania na środowisko dokumentowane są w OOS, w formie jednolitego dokumentu, dla planów zagospodarowania przestrzennego trzech obszarów morskich.

Wymagania dotyczące oceny środowiskowej planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich wynikają również z przepisów Kodeksu Środowiskowego, zgodnie z którymi wszelkie działania należy prowadzić w taki sposób, aby:

1. zdrowie ludzi oraz środowisko były chronione przed zniszczeniem i szkodami, spowodowanymi przez zanieczyszczenia lub inne oddziaływania;
2. chronione i zachowane zostały cenne środowiska przyrodnicze i kulturowe;
3. zachowana została bioróżnorodność;
4. użytkowanie ziemi, wody i ogólnie środowiska fizycznego było prowadzone w sposób gwarantujący długoterminowe i prawidłowe zarządzanie pod względem ekologicznym, społecznym, kulturowym i gospodarczym; oraz

5. zachęcać wszystkich do ponownego użycia, recyklingu, oraz innych sposobów gospodarowania materiałami, surowcami i energią ustanawiającymi oraz zachowującymi cykle naturalne.

Wymagania te oznaczają, że przy ocenie wpływu należy również uwzględnić aspekty społeczne i gospodarcze.

1.3.2 Konsultacje w zakresie ustalania zakresu

Ustalanie zakresu SOOŚ odbywa się na wczesnym etapie procesu planowania. Celem określenia zakresu SOOŚ jest między innymi zapewnienie, że ocena środowiskowa będzie koncentrować się na kwestiach środowiskowych, które są najbardziej istotne dla danego planu, ale z zachowaniem odpowiedniego poziomu szczegółowości. Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich mają dużą skalę oraz strategiczny charakter, ale nadal muszą odnosić się do konkretnych cech i wrażliwości danych obszarów. SOOŚ, zapewniając odpowiedni opis skutków środowiskowych na poziomie planu, może przyczynić się do bardziej efektywnego procesu udzielania zezwoleń na różne działania, dzięki ocenom oddziaływania na środowisko na poziomie projektu. Dzieje się tak między innymi dzięki analizie skumulowanych skutków różnych wniosków dotyczących planów, co nie jest możliwe w takim samym zakresie na poziomie projektu.

Planowanie przestrzenne obszarów morskich oraz SOOŚ wspierają planowanie gminne na bardziej szczegółowym poziomie.

SOOŚ opisuje i ocenia znaczące skutki bezpośrednie, pośrednie, skumulowane, krótkoterminowe oraz długoterminowe. To co jest znaczące, ocenia się indywidualnie na podstawie m.in. rodzaju i stopnia oddziaływania oraz wartości i wrażliwości terenu.

Na tym etapie planowania skupiono się na zaprojektowaniu większej ilości obszarów wytwarzających energię. Zakres oceny oddziaływania na środowisko obejmuje skutki odnoszące się do takich obszarów, ale także inne istotne efekty wynikające ze zmienionych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.

1.3.2.1 W skali krajowej

Organ, który sporządza lub zmienia plan, konsultuje zakres i stopień szczegółowości SOOŚ (rozdział 6, sekcja 10 Kodeksu Środowiskowego). Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich są planami na poziomie krajowym, ponieważ łącznie obejmują większość szwedzkich wód morskich. Krajowe konsultacje dotyczące zakresu odbyły się z gminami, zarządami okręgów i innymi władzami, na które, ze względu na ich szczególne obowiązki w zakresie ochrony środowiska, plan zagospodarowania przestrzennego obszaru morskiego może mieć wpływ (rozdział 6, sekcja 10 Kodeksu Środowiskowego).

Szwedzka Agencja ds. Gospodarki Morskiej i Wodnej przeprowadziła szerokie konsultacje mające na celu umożliwienie wszystkim zainteresowanym stronom, w tym organizacjom branżowym i grupom interesów, przedstawienie swoich opinii.

1.3.2.2 W przypadku znaczącego wpływu na środowisko w innym kraju

Konwencja z Espoo wraz z protokołem do Dyrektywy w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (2001/42/WE) regulują konsultacje dotyczące transgranicznych znaczących skutków dla środowiska. Zostały one wdrożone do prawa szwedzkiego, poprzez transpozycję, w rozdziale 6 Kodeksu Środowiskowego oraz w rozporządzeniu o ocenach oddziaływania na środowisko (2017:966). Ogólne wymagania to informowanie zainteresowanych państw o aktualnych planach oraz prowadzenie konsultacji po opracowaniu propozycji planistycznych i dokumentu OOŚ.

Odpowiedzialność za konsultacje z innym krajem w ramach Rozporządzenia o ocenie oddziaływania na środowisko spoczywa na Szwedzkiej Agencji Ochrony Środowiska.

1.4 Terminologia i definicje

Zastosowanie oznacza rodzaje działań lub obszarów zainteresowania skategoryzowanych w planach morskich: przesyłanie energii elektrycznej, produkcję energii elektrycznej, produkcję energii elektrycznej na obszarze objętym badaniem, obronność, zastosowanie ogólne, kulturę, przyrodę, rekreację, wydobywanie piasku, wydobywanie piasku na

obszarze objętym badaniem, żegluga, żegluga na obszarze objętym badaniem oraz rybołówstwo komercyjne.

Presja to zmiana warunków fizycznych spowodowana realizacją planu (np. użytkowanie obszaru prowadzące do zmętnienia wody lub hałasu).

Efekt lub oddziaływanie to zmiana w środowisku spowodowana presją na element ekosystemu (siedlisko lub pojedynczy element flory i fauny). Skutki mogą być bezpośrednie lub pośrednie, skumulowane, pozytywne lub negatywne, długotrwałe lub krótkotrwałe i powodować konsekwencje.

Podejście ekosystemowe to strategia zintegrowanego zarządzania ziemią, wodą i żywymi zasobami, która promuje ochronę i zrównoważone użytkowanie na sprawiedliwych zasadach. Ma ono na celu uwzględnienie zarówno kontekstu środowiskowego, jak i społecznego oraz metodologii zintegrowanego zarządzania. Podejście obejmuje szereg zasad przewodnich („Zasady Malawi”¹), w tym zasadę gwarantującą, że korzystanie z ekosystemów odbywa się w ich granicach.²

Elementy ekosystemu narzędzia Symphony (zob. pkt 2.4.3) to siedliska, gatunki lub grupy zwierząt i roślin wchodzące w skład ekosystemów morskich. Symphony to narzędzie oparte na modelu, opracowane w celu wspierania wdrażania ekosystemowego planowania przestrzennego obszarów morskich. Zostało opracowane dla Szwecji, ale może być przeniesione do innych krajów. Model przedstawia za pomocą map oraz innych graficznych prezentacji (w tym matrycy wrażliwości), jak komponenty ekosystemu reagują na presję człowieka. Metoda Symphony dostarcza cennych analiz dla planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich w każdym kontekście oraz informuje planistów o warunkach wyjściowych i potencjalnym wpływie różnych opcji planistycznych na skumulowane oddziaływania w różnych obszarach.

Usługi ekosystemów to produkty i usługi ekosystemów naturalnych, które przyczyniają się do dobrobytu człowieka. Koncepcja ta pomaga usystematyzować i połączyć ekologię i społeczeństwo oraz uwidacznia, że dobrze funkcjonujące ekosystemy są ważne dla społeczeństwa, zdrowia i dobrobytu.

Neutralność klimatyczna oznacza, że emisja gazów cieplarnianych netto wynosi zero.

Konsekwencje to znaczenie oddziaływań z punktu widzenia środowiska i społeczeństwa.

Aspekty środowiskowe to aspekty opisane w rozdziale 6 Kodeksu Środowiskowego, w odniesieniu do których przeprowadzana jest ocena oddziaływania na środowisko.

Ocena oddziaływania na środowisko (OOŚ) jest pisemnym raportem dokumentującym wyniki strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (SOOŚ) planów i programów to proces obejmujący określone elementy, które władze i gminy muszą przeprowadzić przy sporządzaniu lub zmianie niektórych planów lub programów, których realizacja może znacząco oddziaływać na środowisko (rozdział 6 Kodeksu Środowiskowego).

---

¹ Zasady Malawi, <https://www.cbd.int/ecosystem/principles.shtml>.

² Podejście ekosystemowe, <https://www.cbd.int/ecosystem>.

2 Zakres strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Zgodnie z Rozdziałem 6, sekcja 11 Kodeksu Środowiskowego, strategiczna ocena oddziaływania na środowisko zawiera:

1. streszczenie treści, celu i związku planu z innymi planami i programami;
2. identyfikację, opis i ocenę rozsądnych rozwiązań alternatywnych w stosunku do planu
3. szczegóły dotyczące:
  - a. warunków środowiskowych oraz prawdopodobnego rozwoju środowiska w przypadku braku realizacji planu;
  - b. warunków środowiskowych na obszarach, na które plan może mieć znaczący wpływ;
  - c. istniejących problemów środowiskowych ważnych dla planu lub programu, w szczególności odnoszących się do obszarów chronionych lub innych obszarów o szczególnym znaczeniu dla środowiska; oraz
  - d. sposobu uwzględnienia odpowiednich celów w zakresie jakości środowiska oraz innych aspektów środowiskowych;
4. identyfikację, opis oraz ocenę prawdopodobnych znaczących skutków realizacji planu dla środowiska;
5. informacje o przewidywanych środkach zapobiegających, utrudniających, łagodzących lub usuwających znaczące negatywne oddziaływania na środowisko;
6. podsumowanie dokonanych rozważań, powodów wyboru rozwiązań alternatywnych oraz wszelkich problemów związanych z gromadzeniem danych i informacji;
7. opis planowanych działań następczych i nadzorczych, mających na celu śledzenie znaczących skutków dla środowiska wynikających z realizacji planu; oraz
8. podsumowanie w ogólnie zrozumiałym języku (nietechnicznym).

Niniejszy rozdział opisuje zakres SOOŚ w odniesieniu do pozycji 2, 3 i 4 oraz części pozycji 6 dotyczącej niepewności oceny.

2.1 Zakres czasowy i rozwiązania alternatywne

Zgodnie z rozdziałem 6, sekcja 11 Kodeksu Środowiskowego, rozsądne rozwiązania alternatywne muszą zostać zidentyfikowane, opisane i ocenione z uwzględnieniem celu i zasięgu geograficznego planu lub programu. Rozsądnymi rozwiązaniami alternatywnymi mogą być różne scenariusze planowania służące osiągnięciu celów planu lub programu (prop. 2003/04:116). Zgodnie z rozdziałem 6, sekcjami 12 i 16 Kodeksu Środowiskowego, w SOOŚ należy również opisać, dlaczego dany plan lub program został przyjęty zamiast innych rozsądnych rozwiązań alternatywnych.

W SOOŚ ocenia się rozsądne rozwiązania alternatywne, biorąc pod uwagę cel i zasięg geograficzny planu lub programu. W kontekście SOOŚ rozwiązania alternatywne będą rozpatrywane w następujący sposób:

- Skutki środowiskowe planu zostaną ocenione na tle tzw. wariantu zerowego, który opisuje warunki i prawdopodobny rozwój środowiska, gdyby propozycja planu nie została zrealizowana. Alternatywa zerowa zakłada pełną realizację planów morskich przyjętych przez rząd w lutym 2022 r. Oznacza to, że SOOŚ wykaże różnicę w zakresie skutków środowiskowych pomiędzy nowymi propozycjami planu a planami zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich przyjętymi w 2022 r.
- Efekty środowiskowe będą również oceniane na tle sytuacji obecnej, która opisuje stan środowiska w 2023 roku.

- Jeśli w ramach procesu planowania przestrzennego obszarów morskich opracuje się różne warianty planowania, w SOOŚ przeanalizowane zostaną skutki środowiskowe wariantów planu w stosunku do wariantu zerowego. Na niektórych obszarach lub w przypadku niektórych skutków środowiskowych istotna może być również ocena zarówno skutków środowiskowych wariantów planu w stosunku do obecnej sytuacji, jak i wariantu zerowego w stosunku do obecnej sytuacji. Umożliwia to ocenę zagregowanych skutków, których oczekuje się w wyniku realizacji przyjętych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich oraz nowych wniosków dotyczących planów.
- Jeżeli w procesie planowania przestrzennego obszarów morskich nie opracowano wariantów planu, można je opracować w ramach SOOŚ celem pokazania efektów różnych wyborów dotyczących przyszłego wykorzystania morza. Takie wybory mogą obejmować m.in. różne lokalizacje obszarów produkcji energii, różne założenia dotyczące działalności połowowej na farmach wiatrowych lub odmienne ustalenia dotyczące środków zarządzania na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych i kulturowych. Skutki środowiskowe tych wariantów zostaną porównane ze skutkami wariantu zerowego i obecnej sytuacji opisanej w poprzednim punkcie.

Rokiem odniesienia (referencyjnym) zarówno dla wariantów zerowych, jak i dla planu jest rok 2040. Rok referencyjny został ustalony przy założeniu, że na urzeczywistnienie się pełnych skutków planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich potrzeba od 10 do 15 lat, w szczególności w przypadku rozwoju morskiej energii wiatrowej. Został on również ustalony z uwzględnieniem czasu na wdrożenie środków zarządzania na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych lub kulturowych, zaproponowanych w planie. SOOŚ może także zwrócić uwagę na długoterminowe skutki i oddziaływania stosowania planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich po roku 2040.

2.2 Zakres geograficzny

Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich obejmują strefę ekonomiczną Szwecji oraz obszary niebędące nieruchomościami, na szwedzkim morzu terytorialnym, począwszy od jednej mili morskiej poza linią bazową, o której mowa w ustawie (2017:1272) o szwedzkim terytorium i strefach morskich ([rys. 2](#)). SOOŚ przeanalizuje znaczące skutki dla środowiska, które mogą wynikać z planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, zarówno wewnątrz, jak i poza obszarami planowania, w tym na lądzie.

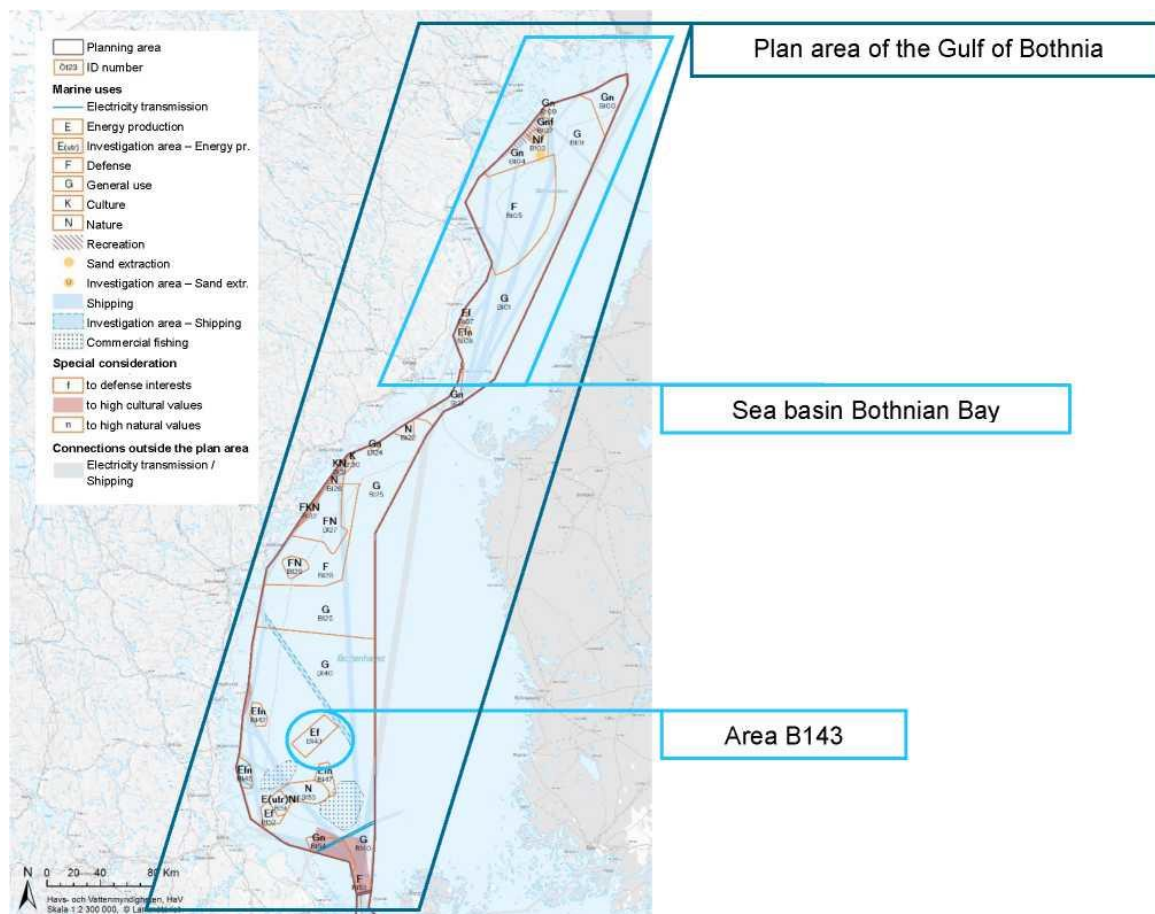
Niektóre efekty środowiskowe mogą być zgłaszane na poziomie krajowym, takie jak skutki dla gospodarki sektorów morskich oraz skutki dla zdrowia ludzkiego i populacji.

Skutki transgraniczne w odniesieniu do krajów sąsiadujących ze Szwecją będą również zgłaszane w przypadku, gdy takie efekty zostaną uznane za znaczące. Istotne mogą być również skutki wykraczające poza sąsiednie regiony, na przykład w zakresie wpływu na gatunki migrujące lub żeglugę.

Obszary objęte planem zostały podzielone na akweny morskie, które z kolei podzielone zostały na strefy (rys. 3). Skutki dla środowiska przedstawiono dla każdego obszaru objętego planem morskim, ale bardziej szczegółowe analizy na poziomie akwenu i strefy mogą być istotne w zależności od skutków dla środowiska spowodowanych realizacją planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. Skutki dla populacji, której zasięg obejmuje wiele obszarów morskich, będą analizowane na wyższym poziomie, na przykład na poziomie krajowym, a w stosownych przypadkach również z perspektywy transgranicznej.

Rysunek 2 - Granice na szwedzkim terytorium morskim.

EN	PL
Legend	Legenda
Baseline	Linia bazowa
Territorial sea	Morze terytorialne
Contiguous Zone	Strefa przyległa
Exclusive Economic Zone	Wyłączna strefa ekonomiczna

Rysunek 3 - Obszary geograficzne objęte oceną oddziaływania na środowisko

EN	PL
Planning area	Obszar objęty planem
ID number	Numer identyfikacyjny
Marine uses	Zastosowanie
Electricity transmission	Przesyłanie energii elektrycznej
Energy production	Produkcja energii elektrycznej
Investigation area - Energy pr.	Obszar objęty badaniem – produkcja energii elektrycznej
Defense	Obronność
General use	Zastosowanie ogólne
Culture	Kultura
Nature	Przyroda
Recreation	Rekreacja
Sand extraction	Wydobycie piasku
Investigation area - Sand extr.	Obszar objęty badaniem – wydobycie piasku
Shipping	Żegluga
Investigation area - Shipping	Obszar objęty badaniem - żegluga
Commercial fishing	Rybołówstwo komercyjne
Special consideration	Szczególny nacisk położony na
to defense interests	interesy związane z obronnością
to high cultural values	wysokie wartości kulturowe
to high natural values	dużą wartość przyrodniczą
Connections outside the plan area	Połączenia poza obszarem objętym planem
Electricity transmission / Shipping	Przesyłanie energii elektrycznej / Żegluga
Plan area of the Gulf of Bothnia	Obszar objęty planem - Zatoka Botnicka
Sea basin Bothnian Bay	Akwen morski – Zatoka Botnicka
Area B143	Strefa B143

2.3 Zakres tematyczny oraz kryteria oceny

Punktem wyjścia dla ustalenia zakresu tematycznego SOOŚ są aspekty środowiskowe, na które wpływ ma realizacja planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, a które zostały wymienione w rozdziale 6, sekcja 2 Kodeksu Środowiskowego:

1. populacja i zdrowie ludzi;
2. gatunki zwierząt i roślin chronione na podstawie rozdziału 8 oraz pozostała bioróżnorodność;
3. ziemia, gleba, woda, powietrze, klimat, krajobraz oraz środowisko architektoniczne i kulturowe;
4. gospodarka gruntami, wodą oraz innymi elementami fizycznego środowiska;
5. gospodarka pozostałymi zasobami, surowcami i energią; lub
6. inne elementy środowiska.

Zgodnie z tym samym paragrafem SOOŚ uwzględnia skutki dla środowiska, które są bezpośrednio i pośrednio, pozytywne i negatywne, tymczasowe i stałe, skumulowane lub indywidualne (nie kumulujące się), a także skutki występujące w krótkim, średnim i długim okresie.

W kolejnych paragrafach opisano, jak wyżej wymienione aspekty środowiskowe będą interpretowane i oceniane w kontekście SOOŚ. Paragraf 14 zawiera przegląd metodologii oceny dla każdego aspektu środowiskowego.

2.3.1 Populacja i zdrowie ludzkie

Ten aspekt środowiskowy zostanie oceniony pod kątem ryzyka dla zdrowia ludzkiego związanego z narażeniem na zanieczyszczenia wynikające z działalności, na którą mają wpływ plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. W ocenie uwzględnione zostaną również bardziej pośrednie skutki dla zdrowia publicznego, spowodowane zmianami w zakresie działalności rekreacyjnej i terenowej w wyniku wytycznych zawartych w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. Ocena tych dwóch rodzajów skutków obejmuje analizę rozkładu skutków wśród ludności, w tym w przypadku wypadków lub innych nieprzewidywanych zdarzeń.

2.3.2 Gatunki zwierząt i roślin chronione na podstawie rozdziału 8 oraz pozostała bioróżnorodność

Ocena tego aspektu środowiskowego obejmuje analizę wpływu planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich na różne gatunki zwierząt i roślin morskich. W kilku przypadkach ocena skupi się na grupach gatunków jako całości, ale w przypadku gatunków chronionych lub zagrożonych, dokonane zostaną oceny specyficzne dla danego gatunku. Skutki środowiskowe będą oceniane pod kątem wpływu na wielkość oraz rozmieszczenie populacji. Dla niektórych gatunków istotne mogą być również inne kryteria oceny, takie jak wielkość i struktura wiekowa gatunków ryb lub zasięg roślin i zwierząt tworzących siedliska.

2.3.3 Ziemia, gleba, woda, powietrze, klimat, krajobraz oraz środowisko architektoniczne i kulturowe

Ten aspekt środowiskowy obejmuje różne zagadnienia, które będą oceniane oddzielnie w oparciu o różne kryteria oceny.

Oddziaływanie na ląd i glebę ocenia się na podstawie wpływu na środowisko dna morskiego, które obejmuje zarówno składniki nieożywione (abiotyczne), jak i żywe (biotyczne), takie jak struktury i substraty denne oraz gatunki tworzące siedliska. Ocena opiera się na stopniu zaburzeń fizycznych i rozmieszczeniu różnych typów siedlisk dennych, które występują w obszarach oceny.

Woda jako aspekt środowiskowy jest oceniana pod kątem wpływu na nią jako siedliska wód morskich, przybrzeżnych i przejściowych. Ocena opiera się na parametrach fizycznych i chemicznych zgodnie z Dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej (MSFD), a także na parametrach hydrodynamicznych, też zgodnie z MSFD.

Powietrze i klimat są oceniane pod kątem wpływu na jakość powietrza zanieczyszczeń pochodzących z działalności morskiej, na którą plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich wpływają bezpośrednio i pośrednio, a także wpływu na emisję gazów cieplarnianych. Emisje zarówno zanieczyszczeń, jak i gazów cieplarnianych powodowane są głównie przez silniki spalinowe jednostek pływających, których najczęstszymi typami są statki handlowe, rybackie i łodzie rekreacyjne. Wpływ na klimat zostanie również oceniony pod kątem

zmian w emisji gazów cieplarnianych związanych ze zwiększoną produkcją energii odnawialnej na morzu. SOOŚ uwzględni także adaptację do zmian klimatu zarówno pod względem tego, jak wdrożenie planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich wpłynie na tę adaptację, jak i tego, jak zmiany klimatu mogą dodać się do innych skutków wywołanych przez takie plany.

Skutki dla krajobrazu zostaną ocenione pod kątem wpływu na zakłócenia wizualne w różnych punktach na morzu i na wybrzeżu, a także ewentualnego wpływu na inne cechy krajobrazu. Za główne czynniki wpływające uważa się stałe instalacje na morzu i w mniejszym stopniu statki, w zależności od ich wielkości i liczby.

Aspekt ekologiczny środowisk kulturowych będzie oceniany pod kątem konsekwencji dla środowisk kulturowych wynikających głównie ze zmian w krajobrazie, co nawiązuje do poprzedniego aspektu środowiskowego. Skutki dla środowiska architektonicznego zostaną ocenione pod kątem zmian w infrastrukturze i osadnictwie w strefie przybrzeżnej w wyniku zmian w działalności morskiej, na które wpływ mają morskie plany przestrzenne.

2.3.4 Gospodarka gruntami, wodą oraz innymi elementami fizycznego środowiska, jak również pozostałymi zasobami, surowcami i energią

Ocena tego aspektu środowiskowego obejmuje analizę, czy użytkowanie lądu, wody, środowiska fizycznego itp., na które wpływają plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, stanowi dobrą gospodarkę w odniesieniu do wydolności środowiska naturalnego i korzyści dla społeczeństwa. Ocena porówna wytyczne zawarte w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich z innymi możliwymi sposobami wykorzystania, na przykład zgodnie z bieżącymi interesami krajowymi lub planowaniem sektorowym. Będzie oparta na analizie skutków środowiskowych i pośrednich dla różnych aspektów gospodarczych i społecznych, takich jak wartość dodana i zatrudnienie w sektorach, na które wpływ mają plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.

2.3.5 Inne elementy środowiska

W SOOŚ nie przewiduje się uwzględnienia dodatkowych elementów środowiska poza tymi, które zostały przeanalizowane powyżej.

2.4 Podejście metodologiczne

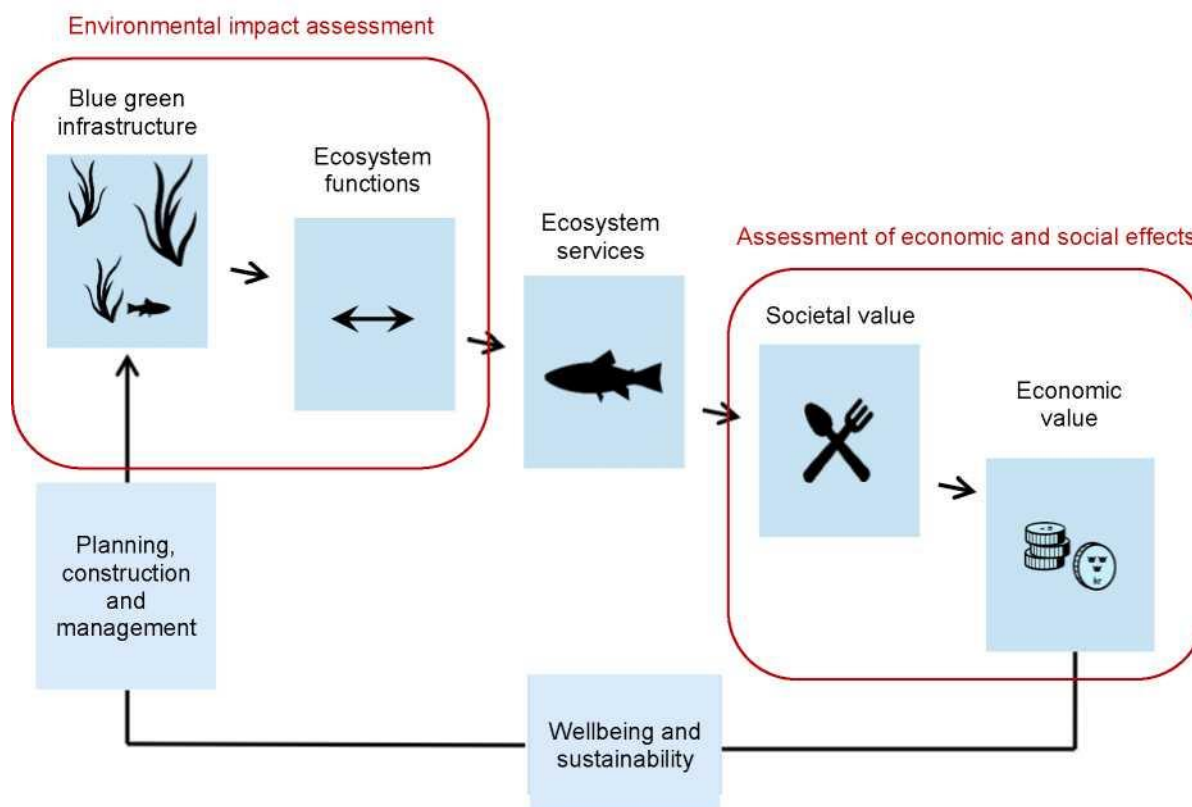
2.4.1 Podejście w skrócie

Ocena środowiskowa wniosków dotyczących planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich będzie obejmować identyfikację, opis i ocenę znaczących skutków dla środowiska zgodnie z rozdziałem 6, sekcja 1 Kodeksu Środowiskowego, a także ocenę skutków gospodarczych i społecznych, których oczekuje się w wyniku realizacji tych planów. W ocenie zastosowane zostanie zatem podejście metodologiczne oparte na modelu kaskadowym³, który obejmuje wspomniane różne aspekty (*rys. 4*).

Podejście składa się z trzech głównych elementów. Pierwszym z nich jest część dotycząca oceny środowiskowej, w ramach której oszacowany zostanie wpływ planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich na ekosystemy. Drugim elementem jest uproszczona analiza usług ekosystemów, w której wyniki pierwszego elementu zostaną zinterpretowane pod kątem wpływu na odpowiednie usługi ekosystemów. Skutki dla ekosystemów i usług ekosystemów wynikające z realizacji morskich planów przestrzennych są następnie wykorzystywane w trzecim elemencie podejścia celem oszacowania skutków ekonomicznych i społecznych dla społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem sektorów morskich.

---

³ Haines-Young, RH, Potschin, M (2010) The links between biodiversity, ecosystem services and human well-being (*Związki pomiędzy bioróżnorodnością, usługami ekosystemów i dobrobytem człowieka*), Ecosystem Ecology: A New Synthesis. Cambridge University Press, (s110-139)

Rysunek 4 - Schematyczny obraz modelu kaskadowego leżącego u podstaw podejścia metodologicznego.

EN	PL
Environmental impact assessment	Ocena oddziaływania na środowisko
Blue green infrastructure	Infrastruktura niebieska i zielona
Ecosystem functions	Funkcje ekosystemów
Ecosystem services	Usługi ekosystemów
Assessment of economic and social effects	Ocena skutków ekonomicznych i społecznych
Societal value	Wartość społeczna
Economic value	Wartość ekonomiczna
Planning, construction and management	Planowanie, budowa i zarządzanie
Wellbeing and sustainability	Dobrostan i zrównoważony rozwój

2.4.2 Poszczególne etapy metody

Pierwszy etap metody oceny środowiskowej polega na określeniu aspektów środowiskowych, które należy uwzględnić w ocenie. Ogólne kategorie zostały określone w rozdziale 6, sekcja 2 Kodeksu Środowiskowego (12.3), ale muszą one zostać doprecyzowane pod względem grup gatunków i poszczególnych gatunków, typów siedlisk oraz parametrów biotycznych i abiotycznych, na które prawdopodobnie wpłyną plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. Wybór aspektów środowiskowych będzie oparty na elementach ekosystemu narzędzia Symphony, które stanowiły podstawę SOOŚ dla ostatnich propozycji planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich w 2019 roku ([Tabela 1](#)). Lista ta zostanie zweryfikowana w oparciu o inne źródła, a częściowo w oparciu o odpowiedzi na konsultacje dotyczące ustalania zakresu. Podobna procedura zostanie zastosowana w celu określenia innych aspektów środowiskowych wymienionych w punkcie 12.3.

Elementy ekosystemu narzędzia Symphony

Aspekt środowiskowy	Zatoka Botnicka	Bałtyk	Morze Północne
Plankton	Pelagiczny	Pelagiczny	Pelagiczny
Ryby, w tym tarliska	Gatunki pelagiczne/w wolnej masie wody: śledź, szprot, sielawa Gatunki demersalne/denne: dorsz <i>Gatunki migrujące: węgorz</i> <i>Inne:</i> tarliska ryby w ujściach rzek	Gatunki pelagiczne/w wolnej masie wody: śledź, szprot Gatunki demersalne/denne: dorsz <i>Gatunki migrujące: węgorz</i> <i>Inne:</i> tarliska ryby w ujściach rzek	Gatunki pelagiczne/w wolnej masie wody: śledź, szprot Gatunki demersalne/denne: dorsz <i>Gatunki migrujące: węgorz</i> <i>Inne:</i> tarliska ryby w ujściach rzek
Ssaki morskie	Foka szara Morświn Nerpa obrączkowana	Foka szara Foka pospolita Morświn żyjący w Bełtach i Bałtyku	Foka szara Foka pospolita Morświn żyjący w Bełtach i Morzu Północnym
Ptaki *	Zimujące ptaki morskie Zimujące ptaki nadbrzeżne Ptaki nadbrzeżne	Zimujące ptaki morskie Zimujące ptaki nadbrzeżne Ptaki nadbrzeżne	Zimujące ptaki morskie Zimujące ptaki nadbrzeżne Ptaki nadbrzeżne
Środowiska denne Strefa fotyczna (eufotyczna): głębokość do 30 m Strefa afotyczna: pomiędzy 30 a 60 m Głębokość większa niż 60 m	Okrytozależkowe (rośliny kwitnące) Rafa głębokowodna Dno afotyczne szorstkie Dno głębokie szorstkie Dno fotyczne szorstkie Rafa zwisająca Dno afotyczne twarde Dno głębokie twarde Dno fotyczne twarde Sztuczna rafa Linia brzegowa Dno afotyczne miękkie Dno głębokie miękkie Dno fotyczne miękkie Rafa małżowa Dno afotyczne wędrujące Dno głębokie wędrujące	Okrytozależkowe (rośliny kwitnące) Rafa głębokowodna Dno afotyczne szorstkie Dno głębokie szorstkie Dno fotyczne szorstkie Rafa zwisająca Dno afotyczne twarde Dno głębokie twarde Dno fotyczne twarde Sztuczna rafa Linia brzegowa Dno afotyczne miękkie Dno głębokie miękkie Dno fotyczne miękkie Rafa małżowa Dno afotyczne wędrujące	Okrytozależkowe (rośliny kwitnące) Rafa głębokowodna Dno afotyczne szorstkie Dno głębokie szorstkie Dno fotyczne szorstkie Rafa zwisająca Dno afotyczne twarde Dno głębokie twarde Dno fotyczne twarde Sztuczna rafa Linia brzegowa Dno afotyczne miękkie Dno głębokie miękkie Dno fotyczne miękkie Rafa małżowa Dno afotyczne wędrujące

Tabela 1 - Aspekty środowiskowe oraz elementy ekosystemu w narzędziu Symphony.

(* Gatunki ptaków: Zimujące ptaki morskie oraz zimujące ptaki nadbrzeżne: uhlą zwyczajną (*M fusca*), lodówka (*C hyemalis*), markaczka zwyczajna (*M nigra*), edredon zwyczajny (*S mollissima*).

Ptaki nadbrzeżne: rycyk (*L limosa*), alka zwyczajna (*A torda*), biegus zmienny (*C alpina schinzi*), bernikla białolica (*B leucopsis*), szablodziób zwyczajny (*R avosetta*), rybitwa rzeczna (*S hirundo*), rybitwa antarktyczna (*S paradisaea*), nurzyk zwyczajny (*U aalge*), nurnik zwyczajny (*C grylle*), rybitwa wielkodzioba (*H caspia*), mewa żółtonoga (*L fuscus*), uhlą zwyczajna (*M fusca*), wydrzyk ostrosterny (*S parasiticus*), kormoran czubaty (*G aristotelis*), mewa trójpalczasta (*R tridactyla*), rożeniec zwyczajny (*A acuta*), cyranka zwyczajna (*S querquedula*), kamusznik zwyczajny (*A interpres*), głowienka zwyczajna (*A ferina*), ogorzałka zwyczajna (*A marila*), batalion (*C pugnax*), edredon zwyczajny (*S mollissima*), rybitwa białoczelna (*S albifrons*), rybitwa czubata (*T sandvicensis*) oraz mewa srebrzysta (*L argentatus*).

Drugi etap metody oceny środowiskowej obejmuje analizę różnych aspektów środowiskowych dla każdego obszaru geograficznego. W większości przypadków ocena ta opiera się na istniejących źródłach, takich jak mapy liczebności gatunków i siedlisk lub oszacowania walorów kulturowych. W przypadku tych aspektów środowiskowych, dla których poprzednie oceny nie są dostępne, szacunki zostaną przeprowadzone w kontekście oceny środowiskowej, przy wsparciu ekspertów przedmiotowych. W tym procesie kryteria oceny dla niektórych aspektów środowiskowych mogą również zostać poddane przeglądowi.

Trzeci etap polega na określeniu i oszacowaniu, w jaki sposób działalność człowieka uwzględniona w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich wpływa na wybrane aspekty środowiskowe. Obejmuje to mapowanie każdej działalności w czasie i przestrzeni w oparciu o narzędzie Symphony, inne źródła i ocenę ekspertów. Następnie dokonuje się oceny wpływu każdej działalności na każdy aspekt środowiskowy, częściowo za pomocą Symphony dla aspektów środowiskowych uwzględnionych w tym narzędziu (patrz 2.4.3), a częściowo na podstawie istniejących badań i w niektórych przypadkach opinii ekspertów. Skutki są oceniane pod względem ich znaczenia, zasięgu geograficznego oraz czasu trwania, zgodnie ze skalami przedstawionymi w [tabeli 2](#).

Kryterium	Skala
Znaczenie	Wysoce pozytywne (> 10 procent, niższy efekt) Umiarkowanie pozytywne (6-10 procent, niższy efekt) Nieznacznie pozytywne (2-5%, niższy efekt) Marginalnie pozytywne (0-2 procent, niższy efekt) Zero (brak efektu) Marginalnie negatywne (0-2 procent, wyższy efekt) Nieznacznie negatywne (2-5 procent, wyższy efekt) Umiarkowanie negatywne (6-10 procent, wyższy efekt) Znacznie negatywne (> 10 procent, wyższy efekt)
Zasięg geograficzny	Lokalny (w obrębie akwenu morskiego) Regionalny (na obszarze objętym planem) Krajowy (na terytorium Szwecji i w WSE) Międzynarodowy (transgraniczny)
Czas trwania	Krótkoterminowe (do 2 lat) Średnioterminowe (od 2 do 5 lat) Długoterminowe (powyżej 5 lat) Nieodwracalne/trwałe

Tabela 2 - Skale oceny znaczenia, zasięgu geograficznego i czasu trwania skutków dla środowiska.

W przypadku aspektów społecznych i gospodarczych może zaistnieć potrzeba zinterpretowania wpływu na składniki ekosystemów pod kątem wpływu na usługi ekosystemów istotne dla działalności człowieka, w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. W [tabeli 3](#) przedstawiono wstępną propozycję usług ekosystemów, które należy uwzględnić w analizie.

Klasa	Podklasa [kod]	Kategoria	Grupa	Przykład
Żywność	Żywność otrzymywana z dzikich zwierząt (zarówno lądowych, jak i wodnych) [1.1.1.4]*.	Zaopatrzenie	Biomasa	Łowienie dorsza
Żywność	Żywność z uprawianych roślin wodnych i alg [1.1.1.5].	Zaopatrzenie	Biomasa	Uprawa alg
Żywność	Żywność pochodząca z hodowlanych zwierząt wodnych [1.1.1.6].	Zaopatrzenie	Biomasa	Hodowla pstrąga tęczowego, golca, małży, raków
Energia	Dzikie rośliny, grzyby lub algi służące produkcji energii (zarówno lądowe jak i wodne) [1.3.1.4].	Zaopatrzenie	Biomasa	Produkcja biomasy z drzew, makroalg (wodorostów)
Sterowanie warunkami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi	Kontrola erozji i stabilizacja mas [2.2.1.1]*.	Sterowanie i egzekwowanie	Sterowanie zdarzeniami zwykłymi i ekstremalnymi	Kontrola erozji i stabilizacja osadów roślinnych (w środowisku wodnym, w tym przyczepionych zwierząt)
Sterowanie warunkami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi	Utrzymywanie wzrostu środowisk młodych i rosnących [2.2.2.3]*.	Sterowanie i egzekwowanie	Utrzymanie cykli życiowych, ochrona siedlisk oraz zachowanie puli genów	Zapewnienie miejsc gniazdowania i rozrodu dla gatunków łownych, miejsc rozrodu narybku ryb (np. płytkie dno)
Sterowanie warunkami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi	Regulacja chemizmu wód słonych poprzez procesy życiowe (uzdatnianie wody) [2.2.5.2]	Sterowanie i egzekwowanie	Skład wody	Sterowanie ilością składników odżywczych w strefach brzegowych; sterowanie odżywianiem/uzdatnianiem wody - zosterat/tasiemnica.
Sterowanie warunkami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi	Sterowanie składem chemicznym atmosfery (wiązaną węglą) [2.2.6.1].	Sterowanie i egzekwowanie	Skład i warunki panujące w atmosferze	Sekwestracja węgla przez rośliny, wiązanie węgla przez fitoplankton
Bezpośrednia interakcja z żywymi systemami, która wymaga aktywnych działań na rzecz środowiska	Charakterystyka żywych systemów, które poprzez aktywne interakcje umożliwiają działania promujące zdrowie, powrót do zdrowia lub dobre samopoczucie [3.1.1.1]*.	Kultura	Fizyczna interakcja z środowiskiem naturalnym	Zapewnienie atrakcyjnych środowisk rekreacyjnych
Bezpośrednia interakcja z żywymi systemami, która wymaga aktywnych działań na rzecz środowiska	Charakterystyka żywych systemów przyczyniających się do dziedzictwa kulturowego lub historycznego [3.1.2.3]*.	Kultura	Intelektualna interakcja z środowiskiem naturalnym	Organizmy i/lub funkcje ekologiczne przyczyniające się do utrzymania krajobrazów kulturowych
Zdalne, pośrednie interakcje z żywymi systemami, które nie wymagają aktywnych działań na rzecz środowiska	Cechy lub funkcje gatunków lub systemów żywych mających samoistną zdolność istnienia [3.2.2.1/3.2.2].	Kultura	Środowiska biotyczne mające wartości nieużytkowe	Zachowanie zagrożonych gatunków, typów przyrody i procesów ekosystemowych

Tabela 3 - Propozycje usług ekosystemów, które należy uwzględnić w analizie. Usługi ekosystemów oznaczone (*) są uszeregowane na podstawie przewidywanych skutków środowiskowych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. Klasyfikacja wg Naturvardsverket (2017), Ekosystemtjänstförteckning med inventering av dataunderlag, Rapport 6797 (Szwedzka Agencja Ochrony Środowiska (2017), Wykaz usług ekosystemów z inwentaryzacją danych, Raport

Wpływ planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich na ekosystemy i usługi ekosystemów jest następnie oceniany pod kątem różnych skutków dla wartości społecznych i ekonomicznych, w oparciu o ocenę ekspertów. Punktem wyjścia dla wyboru kryteriów oceny jest lista z 2019 r. wykorzystana podczas oceny zgodności propozycji planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich z zasadami zrównoważonego rozwoju (Tabela 4). Zostanie ona uzupełniona o inne źródła oraz oparta na odpowiedziach na konsultacje scopingowe. W tym procesie kryteria oceny niektórych skutków gospodarczych i społecznych mogą również zostać poddane przeglądowi.

Wymiar	Kryterium	Wskaźnik
Ekonomiczny	Wartość dodana	Wpływ na wartość dodaną w sektorze w wyniku realizacji planu zagospodarowania przestrzennego obszaru morskiego.
Socjalny	Dostępność	Stopień, w jakim oceniany sektor ma wpływ na odczuwaną dostępność, w wyniku realizacji planu zagospodarowania przestrzennego obszaru morskiego;
Socjalny	Zdrowie	Stopień, w jakim oceniany sektor ma wpływ na zdrowie ludzi, w wyniku realizacji planu zagospodarowania przestrzennego obszaru morskiego;
Socjalny	Środowisko	Stopień wpływu ocenianego sektora na miejsca pracy, w wyniku realizacji planu zagospodarowania przestrzennego obszaru morskiego;
Socjalny	Środowisko kulturalne	Stopień wpływu ocenianego sektora na środowiska kulturowe, w wyniku realizacji planu zagospodarowania przestrzennego obszaru morskiego.

Tabela 4 - Kryteria i wskaźniki oceny skutków dla aspektów gospodarczych i społecznych pochodzące z oceny wniosków dotyczących planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich z 2019 r. (Hallbarhetsbeskrivning av havplaner. Underlag till regeringen, Havs- och vattenmyndigheten (2019), Dnr 3628-2019).

Czwarty i ostatni etap oceny środowiskowej obejmuje zestawienie wyników na poziomie zbiorczym i w odniesieniu do celów określonych w odpowiednich ramach polityki. Może to oznaczać, na przykład, ogólną ocenę dla obszaru objętego planem wyników dla każdego aspektu środowiskowego w rozdziale 6 sekcja 2 Kodeksu Środowiskowego; ocenę dla obszaru objętego planem w odniesieniu do standardów jakości środowiska w rozporządzeniu w sprawie środowiska morskiego i rozporządzeniu w sprawie gospodarki wodnej; oraz ocenę wszystkich trzech planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich w odniesieniu do szwedzkich celów środowiskowych oraz innych celów opartych na celach zrównoważonego rozwoju i zawartych w tych planach.

2.4.3 Metoda z użyciem narzędzia Symphony

Symphony to metoda oceny opracowana na potrzeby szwedzkiego krajowego planowania przestrzennego obszarów morskich w celu oszacowania poziomu i rozkładu skumulowanych efektów środowiskowych dla planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. Symphony oblicza przestrzenny rozkład skumulowanych efektów środowiskowych, co oznacza, że każdej części morza przypisana jest wartość opisująca, jak bardzo działalność człowieka wpływa na reprezentację środowiska morskiego.

Wyniki ilustruje się za pomocą map efektów środowiskowych, a częściowo także za pomocą tabel i diagramów, które obrazują, jakie sektory i presje wpływają na każdy składnik ekosystemu. W narzędziu Symphony można przyjąć założenia dotyczące zmieniających się warunków, aby oszacować wyniki scenariuszy w odniesieniu do presji ze strony człowieka. W ten sposób narzędzie Symphony zapewnia ilościowe podstawy oceny środowiskowej. Skumulowany efekt ekologiczny jest obliczany m.in. dla oceny obecnego stanu środowiska, stanu wyjściowego i opcji planu, a także dla konkretnych analiz.

2.4.4 Niepewność oceny

Niepewność na różnych poziomach może mieć wpływ na wyniki SOOŚ. Brak wiedzy o środowisku morskim i o tym, jak wpływają na nie różne czynniki, w tym działalność człowieka, jest ważnym źródłem niepewności. W szczególności brakuje wiedzy na temat przybrzeżnych ekosystemów morskich, zwłaszcza w odniesieniu do interakcji pomiędzy różnymi elementami ekosystemu. Opracowano zaawansowane i ciągle rozwijające się modele opisujące ekosystemy, ale opierają się one na założeniach i uproszczeniach obciążonych niepewnością różnego rodzaju i stopnia.

Wiedza na temat głównych rodzajów działalności morskiej jest stosunkowo duża, ale istnieją poważne luki w wiedzy na temat tego, jak działalność ta wpływa na poszczególne elementy ekosystemu lub na cały ekosystem. Na większość obszarów morskich oddziałują obecnie różne presje ze strony człowieka i w większości przypadków nie jest możliwe rozróżnienie i ocena skutków poszczególnych działań. Z tego względu trudne może być ustalenie związków przyczynowych pomiędzy zaobserwowanym skutkiem ekologicznym a konkretną działalnością człowieka. Z tego samego powodu istnieje również pewna niepewność w ocenie wpływu zmian środowiska na aspekty społeczne i gospodarcze, takie jak wartość dodana czy zatrudnienie.

Niepewność wzrasta przy ocenie skutków na wyższych poziomach agregacji, ponieważ zwiększa się liczba różnych składników systemu oraz interakcji między nimi. Symphony jako narzędzie oceniające zapewnia prezentację tych związków przyczynowych, ale opiera się na wielu założeniach i różnych zestawach danych, które zawierają

niepewność. Wyniki otrzymane za pomocą narzędzia Symphony będą zatem musiały być uzupełnione innymi źródłami, w celu zmniejszenia niepewności ocen.

Kolejne źródło niepewności dotyczy przyszłej realizacji planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. Zgodnie z ustawodawstwem szwedzkim plany zapewniają strategiczne wytyczne i nie określają ani nie regulują sposobu rozwoju poszczególnych sposobów użytkowania. Wyniki tych wytycznych zależą w dużej mierze od sposobu interpretacji i stosowania planów przez poszczególne sektory i organy zarządzające. Konieczne będzie przyjęcie szeregu założeń dotyczących sposobu, w jaki inwestycje prywatne, procesy wydawania zezwoleń i inne decyzje wpływające na działalność morską będą się rozwijać w wyniku realizacji planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. Takie założenia są szczególnie niepewne w sektorach, w których następuje szybki rozwój technologii, takich jak sektor morskiej energii wiatrowej.

W celu zapewnienia przejrzystości w zakresie ważności wyników oceny, SOOS opisze wszystkie założenia i niepewności, które uznaje się za mające wpływ na wyniki.

3 Baza wiedzy celem oceny

W SOOŚ wykorzystane zostaną przede wszystkim istniejące dane i wiedza. Dodatkowe badania mogą być potrzebne w przypadkach, gdy brakuje odpowiedniej lub aktualnej wiedzy w celu dokonania dobrej oceny. W takich przypadkach Szwedzka Agencja ds. Gospodarki Morskiej i Wodnej będzie odpowiedzialna za zlecenie lub opracowanie niezbędnej wiedzy, w porozumieniu z ekspertami przedmiotowymi z innych organizacji. SOOŚ będzie zawierała pełne informacje na temat wykorzystanych źródeł, zgodnie z przyjętą praktyką.

SOOŚ planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich jest złożonym procesem obejmującym wiele różnych obszarów wiedzy. Baza wiedzy z konieczności będzie odzwierciedlać tę złożoność i oczekuje się, że będzie obejmować między innymi następujące rodzaje źródeł:

- Dane z narzędzia Symphony, w postaci map rozmieszczenia różnych elementów ekosystemu, intensywności presji na środowisko powodowanych przez różne rodzaje działalności morskiej oraz skumulowanych skutków środowiskowych.
- Dane z monitoringu środowiska morskiego, w tym mapy.
- Statystyki dotyczące różnych gałęzi gospodarki morskiej, w tym aspektów środowiskowych, społecznych i ekonomicznych.
- Badania dotyczące obecnej sytuacji oraz tendencji dotyczących stanu środowiska i jego wykorzystania w Szwecji oraz regionach sąsiadujących. Obejmuje to szczegółowe badania, modelowanie i mapowanie wartości przyrodniczych dla określonych gatunków i siedlisk, a także działalność morską i jej wpływ na środowisko.
- Opinie ekspertów na temat istotnych zagadnień.

4 Związek z planami, programami oraz innymi istotnymi procesami

SOOŚ powinna zawierać podsumowanie głównego celu planu oraz jego związku z innymi odpowiednimi planami i programami, zgodnie z rozdziałem 6, sekcja 11 Kodeksu Środowiskowego. W tej części zamierza się przedstawić związek z odpowiednimi planami i programami w oparciu o cele planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.

Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich mają na celu zrównoważony rozwój, a planowanie opiera się na celach i strategiach na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym, w tym na poziomie UE.

W poniższej części zamieszczono nadrzędne dokumenty strategiczne dotyczące zrównoważonego rozwoju, planowania gminnego i celów środowiskowych. Strategie i cele mają za zadanie ukierunkować regionalne i gminne priorytety oraz gminne plany ogólne i szczegółowe.

Przedstawiony w tej części wybór planów, programów i innych istotnych procesów wynika przede wszystkim z ich znaczenia pod kątem aktualnego zadania rządu, jakim jest wskazanie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich nowych terenów pod produkcję energii.

4.1 Obszary o znaczeniu krajowym, dokumenty polityczne i planowanie przestrzenne

4.1.1 Obszary o znaczeniu krajowym

Obszary o znaczeniu krajowym to obszary geograficzne, które zostały wyznaczone jako obszary o znaczeniu w skali całego kraju. Propozycje dotyczące planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich powinny być zgodne z przepisami dotyczącymi gospodarowania gruntami i wodami oraz powinny być zgodne z określonymi poniżej obszarami o znaczeniu krajowym:

- Obszary o znaczeniu krajowym zgodnie z rozdziałem 3 Kodeksu Środowiskowego, zgłoszone przez zainteresowane organy krajowe.
  - Dotyczą interesu narodowego w zakresie rybołówstwa komercyjnego, ochrony przyrody, rekreacji na świeżym powietrzu, ochrony środowiska kulturowego, urządzeń do produkcji i dystrybucji energii elektrycznej, urządzeń komunikacyjnych oraz ogólnie pojętej obronności. Obszary o znaczeniu krajowym oraz odpowiednie organy zostały określone w sekcji 2 rozporządzenia (1998:896) w sprawie zarządzania obszarami lądowymi i wodnymi.
- Obszary o znaczeniu krajowym na podstawie rozdziału 4 Kodeksu Środowiskowego (określone bezpośrednio w ustawie).
  - Dotyczą większych obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych, a także walorach związanych z aktywnością na świeżym powietrzu i obejmują obszary przybrzeżne oraz Natura 2000 (wymienione w określonej kolejności).

Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich ukierunkowują wykorzystanie tych obszarów w oparciu o wyznaczone tereny o znaczeniu krajowym oraz relacje między nimi.

4.1.2 Rozbudowa sieci przesyłowej

Jesienią 2021 roku Svenska kraftnat (operator systemu przesyłowego energii elektrycznej) otrzymał od rządu zlecenie na opracowanie planu rozbudowy sieci energetycznej na szwedzkim obszarze morskim. Zlecenie zostało przedstawione w czerwcu 2022 r. i proponowało sześć morskich węzłów przyłączeniowych położonych wzdłuż wybrzeży kraju. Położenie geograficzne tych przyłączy może mieć wpływ na orientacyjne wykorzystanie planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich w zakresie pozyskiwania energii, jeśli zostaną zrealizowane. Planowanie tych węzłów przyłączeniowych zostało jednak obecnie przesunięte w czasie.

4.1.3 Strategie zrównoważonego rozwoju, szwedzka strategia morska a UE

Zgodnie z rozporządzeniem o planowaniu przestrzennym obszarów morskich, wnioski dotyczące planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich muszą być opracowane w taki sposób, aby plan integrował cele gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Krajowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju Regionalnego na terenie całego kraju w latach 2021-2030 określa szereg krajowych obszarów strategicznych i priorytetów dla celów nadrzędnych odnoszących się do celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Strategia krajowa wyznacza kierunek strategii rozwoju regionalnego (RUS)⁴ oraz zarządza środkami państwowymi przeznaczonymi na prace związane z rozwojem regionalnym. Krajowe polityki rozwoju regionalnego stanowią element realizacji Agendy 2030 i są ściśle zintegrowane z strategicznymi celami, dyrektywami i politykami sektorowymi UE.

Główne wyzwania społeczne, które zostały podkreślone w krajowej strategii zrównoważonego rozwoju regionalnego to: *problemy środowiskowe i zmiany klimatu, zmiany demograficzne oraz pogłębiające się nierówności w kraju i w UE*. W strategii określono szereg obszarów priorytetowych, które mają służyć jako podstawa do realizacji polityki rozwoju regionalnego. Obszary strategiczne, które uznano za istotne przede wszystkim dla planowania przestrzennego obszarów morskich to: *równe szanse do życia, pracy i dobrobytu na terenie całego kraju, co obejmuje dobre planowanie urbanistyczne, gdzie zarządzanie społecznością lokalną „promuje strukturę społeczną, która przyczynia się do tworzenia zrównoważonych siedlisk, zmniejszenia wpływu na klimat, zachowania bioróżnorodności i usług ekosystemów w zmieniającym się klimacie” oraz strategiczny obszar dostępności na terenie całego kraju poprzez komunikację cyfrową i transport*⁵.

Szwecja posiada również *Szwedzką narodową strategię morską*, uchwaloną przez rząd w 2015 roku. Strategia określa wizję rządu w zakresie rozwoju przemysłu morskiego jako „*konkurencyjnego, innowacyjnego i zrównoważonego przemysłu morskiego, mogącego przyczynić się do wzrostu zatrudnienia, zmniejszenia presji na środowisko oraz atrakcyjnego otoczenia do życia*”. Wizja ta opiera się na trzech podobnych perspektywach „*SOOŚ w równowadze, konkurencyjne przemysły morskie oraz atrakcyjne obszary przybrzeżne*”. Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich zostały podkreślone w strategii jako ważny instrument sterowania rozwojem szwedzkiego morza. Strategia obejmuje i integruje kilka obszarów polityki, takich jak polityka dotycząca przemysłu, rozwoju regionalnego, celów społecznych, polityki sektorowe związane z morzem i jego wykorzystaniem, a także polityka ochrony środowiska. Strategia stanowi zatem wytyczne dla realizacji zintegrowanej polityki morskiej w Szwecji.

W szwedzkiej strategii morskiej odnotowano również znaczenie szczegółowych strategii UE dla różnych akwenów morza. Dla Szwecji istotna jest Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego, wraz z jej planem działania na rzecz zrównoważonego rozwoju i wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu oraz Agendy 2030⁶.

Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego ma na celu wzmocnienie współpracy, aby wspólnie stawić czoła wyzwaniom oraz wykorzystać możliwości. Strategia obejmuje trzy nadrzędne cele: „*Ocalenie Morza*”, „*Połączenia z regionem*” i „*Zwiększenie dobrobytu*” oraz dziewięć celów cząstkowych. Strategia posiada plan działania obejmujący 14 obszarów polityki (PA) i działań. Plan działania obejmuje takie obszary polityki jak planowanie przestrzenne i morskie (PA Planning), jak również obszar polityki Energia (PA Energy), z działaniami i celami dotyczącymi energii odnawialnej. Zgodnie ze strategią, dostosowanie do Europejskiego Zielonego Ładu i unijnego celu neutralności klimatycznej do 2050 r. wymaga włączenia, do strategii jako całości i we wszystkich jej obszarach polityki, środków związanych ze zmianą klimatu oraz promowania zrównoważonego rozwoju. Szwedzkie planowanie przestrzenne obszarów morskich jest ściśle zintegrowane z pracami krajów sąsiednich w obszarze polityki w ramach strategii, ich działaniami w ramach planu działania, a także związane z realizacją Bałtyckiego Planu Działań HELCOM (BSAP).

Z planowaniem przestrzennym obszarów morskich związane są również poszczególne strategie sektorowe, takie jak strategie dotyczące klimatu i energii, strategie związane z transportem, rybołówstwem, działalnością na świeżym powietrzu oraz polityką bezpieczeństwa i obrony, które mają konkretne cele związane z planowaniem przestrzennym obszarów morskich. Strategia UE na rzecz niebieskiej gospodarki⁷ oraz Strategia na rzecz energii

⁴ & https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2017583-om-regionalt-tillvaxtarbete_sfs-2017-583

⁵ & <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2021/03/skr.-202021133/> i, & https://www.regeringen.se/4956ea/contentassets/53af87d3b16b4f5087965691ee5fb922/nationell-strategi-for-hallbar-regional-utveckling-i-hela-landet-20212030>

⁶ & <https://www.regeringen.se/contentassets/86a578f7a521469e9b6b8c62ac5aa128/maritim-strategi.pdf>

⁷ & https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/ocean/blue-economy/sustainable-blue-economy_en

z morskich źródeł odnawialnych⁸, jak również wnioski dotyczące zaktualizowanej Dyrektywy w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych⁹, wspierają wdrażanie oraz cele Europejskiego Zielonego Ładu.

Europejski Zielony Ład to mapa drogowa, której celem jest przekształcenie UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę. Zielony Ład obejmuje szereg celów, w tym przekształcenie przemysłu unijnego w neutralny klimatycznie do 2050 roku. Oprócz neutralności klimatycznej, inicjatywa obejmuje także wysiłki na rzecz ochrony ludzi, zwierząt, roślin, siedlisk oraz tego, aby firmy stały się światowymi liderami w dziedzinie czystych towarów i technologii oraz przyczyniły się do sprawiedliwej transformacji na rzecz wszystkich¹⁰.

Cele produkcji energii odnawialnej opierają się na umowach międzynarodowych, takich jak Porozumienie Paryskie, co znajduje odzwierciedlenie w szwedzkiej i europejskiej polityce energetycznej. W UE proponowany obecnie plan REPowerEU¹¹ ma na celu przyspieszenie transformacji w sektorze energetycznym celem zmniejszenia zależności od importu oraz zwiększenia inwestycji w energię odnawialną i wodór. Proponowany plan zawiera m.in. propozycje zmian w Dyrektywie 2018/2001 w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych. Zmiany obejmują m.in. systemy wyznaczania zlewni lądowych i morskich na potrzeby produkcji energii, w tym zarządzanie oceną oddziaływania na środowisko.

4.1.4 Strategie rozwoju regionalnego

Zgodnie z Rozporządzeniem (2017:583) w sprawie wzrostu regionalnego, każdy region jest zobowiązany do opracowania strategii rozwoju regionalnego (RUS). Strategie rozwoju regionalnego mają na celu przedstawienie ogólnego obrazu tego, w jaki sposób region zamierza się rozwijać oraz zapewnić perspektywy regionalne dla realizacji zrównoważonego rozwoju. Uwzględniając postulaty i zasoby sektorów, strategie te są istotne dla planowania przestrzennego obszarów morskich. Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego, Narodowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju, Program Morski i Rybacki, jak również gminne plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące obszary morskie¹², stanowią wytyczne dla ukierunkowania strategii rozwoju regionalnego. Strategie rozwoju regionalnego opracowywane są we współpracy z gminami, zainteresowanymi regionami, zarządami okręgów i innymi właściwymi władzami państwowymi. Strategie te powinny być osadzone na poziomie lokalnym oraz regionalnym.

4.1.5 Planowanie gminne oraz regionalne

Zgodnie z ustawą o planowaniu i budownictwie (PBL) (2010:900), każda gmina musi posiadać kompleksowy plan dla całego swojego obszaru, w tym dla obszaru morskiego (wody wewnętrzne i morze terytorialne). Poprzez rozporządzenie o planowaniu przestrzennym obszarów morskich, gminy i państwo mają nakładające się obowiązki planowania na morzu terytorialnym.

Nakładanie się oznacza, że poziomy planowania państwowego i gminnego zbiegają się w pewnej strefie geograficznej na morzu terytorialnym. Może to prowadzić do różnic pomiędzy interesami planowania gminnego i rządowego w nakładającej się strefie. Nakładanie się stanowi wyzwanie dla planowania państwowego i gminnego w zakresie współpracy i dialogu. Poprzez dobrą współpracę pomiędzy państwem a gminą można zminimalizować przyszłe konflikty celów pomiędzy poziomami planowania. Nakładająca się strefa może również oznaczać, że państwowe plany morskie mogą przyczynić się do rozwoju i wzmocnienia gminnego planowania strefy przybrzeżnej i morza terytorialnego.

W odniesieniu do kwestii ponadgminnych, takich jak infrastruktura, aspekty klimatyczne i oferta mieszkaniowa, zgodnie z ustawą o planowaniu i budownictwie prowadzone jest również regionalne planowanie przestrzenne. Planowanie regionalne ma na celu ułatwienie planowania gminnego oraz innych planów. Plan regionalny stanowi podstawę do wykorzystania obszarów lądowych i wodnych. Jest niewiążący, ale powinien służyć jako wytyczne dla szczegółowych planów zagospodarowania oraz regulacji obszarowych. Zgodnie z ustawą o planowaniu i budownictwie planowanie regionalne ma mieć miejsce w powiatach Sztokholm oraz Skane. Dla pozostałych

⁸ <a href="https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/eu-strategy-offshore-renewable-energy_en">

⁹ <a href="https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/renewable-energy-directive-targets-and-rules/renewable-energy-directive_en">

¹⁰ <a href="https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sv#documents">

¹¹ <a href="https://www.regeringen.se/49f1ff/contentassets/6831d5c34e214871b6e01ac488da6521/planen-repowereu-samt-meddelande-om-el--och-gasmarknaden-202122fpm102">

¹² <a href="https://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2017583-om-regionalt-tillvaxtarbete_sfs-2017-583">

powiatów jest ono dobrowolne.

Plany regionalne są istotne dla planowania przestrzennego obszarów morskich ze względu na ich sposób podejścia, łączącego morza i lądy, na przykład w zakresie infrastruktury i aspektów klimatycznych.

Zgodnie z ustawą (1977:439) o gminnym planowaniu energetycznym, każda gmina powinna posiadać aktualny plan zaopatrzenia, dystrybucji i wykorzystania energii w gminie. W swoim planowaniu gmina powinna promować zarządzanie energią oraz promować bezpieczne i wystarczające jej dostawy¹³.

4.2 Cele środowiskowe i klimatyczne

4.2.1 Krajowe cele środowiskowe

Szwedzki system celów środowiskowych obejmuje cel pokoleniowy, 16 celów dotyczących jakości środowiska oraz sześć celów pośrednich. Cel pokoleniowy jest nadrzędnym celem szwedzkiej polityki środowiskowej i służy do kierowania działaniami środowiskowymi na wszystkich poziomach społeczeństwa. Skupia się na szeregu wysiłków na rzecz ochrony środowiska, aby wyjaśnić implikacje celu i na czym powinien się on skoncentrować. Wysiłki szczególnie istotne dla planowania przestrzennego obszarów morskich zakładają, że „Ekosystemy odbudowały się lub wkrótce się odbudują, a ich zdolność do generowania długoterminowych usług ekosystemowych będzie zabezpieczona. Bioróżnorodność oraz środowisko naturalne i kulturowe będą zachowane, promowane i wykorzystywane w sposób zrównoważony. Zdrowie ludzkie będzie narażone na negatywne oddziaływanie środowiska w minimalnym stopniu, przy jednoczesnym promowaniu pozytywnego wpływu środowiska na zdrowie ludzkie. Zwiększy się udział energii odnawialnej, a jej wykorzystanie będzie efektywne przy minimalnym wpływie na środowisko”.

Spośród 16 szwedzkich celów dotyczących jakości środowiska za kluczowe dla planowania przestrzennego obszarów morskich uważa się przede wszystkim: zrównoważone środowisko morskie, kwitnące obszary przybrzeżne i archipelagi, ograniczony wpływ na klimat, środowisko nietoksyczne, zerową eutrofizację, bogatą różnorodność roślin i zwierząt oraz środowisko dobrze zagospodarowane. Centralnym elementem celu dotyczącego jakości środowiska jest osiągnięcie zrównoważonego wykorzystania środowiska morskiego i jego zasobów, ale także wyjaśnienie kwestii dobrego stanu środowiska, zgodnie z rozporządzeniem o środowisku morskim (2010:1341) oraz dobrego stanu chemicznego i ekologicznego zgodnie z rozporządzeniem o gospodarce wodnej (2004:660).

4.2.2 Środowisko morskie i wodne, krajowe, unijne i regionalne

Ramy strategii morskiej UE mają na celu osiągnięcie dobrego stanu środowiska na obszarach morskich UE i są wdrażane w Szwecji poprzez rozporządzenie o środowisku morskim. Szwedzka Agencja ds. Gospodarki Morskiej i Wodnej (HVMFS 2012:18) określiła, co oznacza dobry stan środowiska oraz ustanowiła środowiskowe normy jakości wraz ze wskaźnikami dla szwedzkich akwenów morskich, a także opracowała program monitorowania środowiska i program działań. Planowanie przestrzenne obszarów morskich wspiera wdrażanie zarządzania środowiskiem morskim poprzez uwzględnienie celów dobrego stanu środowiska oraz poprzez planowanie przestrzenne na rzecz dobrego stanu środowiska. Planowanie przestrzenne obszarów morskich odgrywa ważną rolę w proponowanym programie działań, takim jak środki mające na celu zwiększenie obszaru ochrony, przyczynienie się do właściwego stanu ochrony gatunków i siedlisk oraz opracowanie wytycznych dla ocen oddziaływania na środowisko morskie.

W ramach planowania przestrzennego obszarów morskich należy rozważyć regionalne porozumienia, konwencje i cele dotyczące poprawy stanu środowiska morskiego, takie jak HELCOM (Konwencja Helsińska), z uaktualnionym Planem Działania dla Morza Bałtyckiego, a także odpowiadająca północno-wschodniemu Atlantykwowi OSPAR (Konwencja o ochronie środowiska morskiego północno-wschodniego Atlantyku).

Ramowa Dyrektywa Wodna UE¹⁴ odnosi się również do planowania przestrzennego obszarów morskich w oparciu o działania na lądzie, zasoby wodne oraz potencjalne pośrednie czynniki wpływu i wykorzystania na lądzie i morzu.

¹³ Ustawa o lokalnym planowaniu energetycznym, & <https://www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/lagar-och-krav/lagen-om-kommunal-energiplanering/>

¹⁴ <<https://www.havochvatten.se/planering-forvaltning-och-samverkan/vattenforvaltning/vattendirektivet/vattendirektivet.html>>

Dyrektywa jest wdrażana w Szwecji poprzez rozporządzenie o gospodarce wodnej i ma odpowiednie cele w zakresie stanu środowiska wód słodkich i obszarów nadbrzeżnych.

Pięć szwedzkich władz ds. wody decyduje o planach zarządzania, normach jakości środowiska oraz programach działań.

4.2.3 Polityka klimatyczna na szczeblu krajowym i unijnym

W 2017 roku Szwecja przyjęła ramy polityki klimatycznej. Ramy te składają się z ustawy klimatycznej, celów klimatycznych i rady ds. polityki klimatycznej. Ustawa klimatyczna weszła w życie 1 stycznia 2018 roku. Ustawa nakłada na obecne i przyszłe rządy odpowiedzialność za prowadzenie polityki opartej na celach klimatycznych oraz regularne raportowanie o rozwoju sytuacji. Długoterminowy cel klimatyczny Szwecji oznacza, że do 2045 roku Szwecja nie powinna mieć żadnych emisji netto gazów cieplarnianych do atmosfery, a następnie osiągnąć emisje ujemne. Cel ten oznacza, że emisja gazów cieplarnianych z terytorium Szwecji powinna być do roku 2045 co najmniej o 85% niższa niż w roku 1990. Redukcja pozostałych emisji do zera może być osiągnięta poprzez tzw. działania uzupełniające. Aby osiągnąć cel, wychwytywanie i składowanie CO₂ pochodzenia kopalnego może być również zaliczone jako środek, jeśli uważa się, że nie ma innych rozsądnych alternatyw.¹⁵

Krajowa polityka dotycząca adaptacji do klimatu jest również uważana za istotną w odniesieniu do planowania przestrzennego obszarów morskich. Obejmuje prace na rzecz zwiększonej gotowości oraz oceny ryzyka a także podatności na zagrożenia w oparciu o rozporządzenie (2018:1428) w sprawie prac władz w zakresie adaptacji do klimatu oraz krajowej strategii adaptacji do klimatu (Rządowy projekt ustawy 2017/18:163), związane z jej priorytetem dotyczącym skutków biologicznych i ekologicznych, ale także ogólnie związane z obszarami zarządzania i praktycznymi rozważaniami w ramach planowania przestrzennego.

Cel UE dotyczący neutralności klimatycznej do 2050 r. jest zgodny z międzynarodowymi zobowiązaniami w ramach porozumienia paryskiego. Poprzez rozporządzenie w sprawie europejskiego prawa klimatycznego¹⁶ ambicje polityczne dotyczące osiągnięcia celów klimatycznych do 2050 r. stają się obowiązkiem prawnym dla UE i poprzez ich przyjęcie zobowiązują państwa członkowskie do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych netto o 55% do 2030 r. Europejski Zielony Ład jest strategią UE mającą na celu osiągnięcie tych celów i poprzez tzw. pakiet 55% ma zostać wprowadzony w życie. Pakiet obejmuje zestaw propozycji zmian przepisów dotyczących klimatu, energii i transportu oraz nowych inicjatyw ustawodawczych mających na celu dostosowanie prawa unijnego do celów klimatycznych UE¹⁷.

Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmian klimatu¹⁸ i jej działania, takie jak gromadzenie i wymiana danych oraz wiedzy, a także cele dotyczące promowania rozwiązań opartych na przyrodzie w celu wzmocnienia odporności na zmiany klimatu i wzmocnienia ekosystemów, mają znaczenie dla planowania przestrzennego obszarów morskich.

4.2.4 Bioróżnorodność oraz rybołówstwo

Morskie obszary chronione¹⁹, regionalne plany działania na rzecz zielonej infrastruktury²⁰, przeciwdziałanie fizycznym wpływom na środowisko wodne, rekultywacja, działania na rzecz zagrożonych gatunków, przeciwdziałanie inwazyjnym gatunkom obcym²¹ oraz regulacje w zakresie rybołówstwa są częścią działań Szwecji mających na celu wzmocnienie bioróżnorodności, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz promowanie zrównoważonego wykorzystania. Prace krajowe opierają się głównie na wdrażaniu przez Szwecję unijnej dyrektywy

¹⁵ <<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/sveriges-klimatarbete/sveriges-klimatmal-och-klimatpolitiska-ramverk>>

¹⁶ <<https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2021/05/05/european-climate-law-council-and-parliament-reach-provisional-agreement>>

¹⁷ <<https://www.consilium.europa.eu/sv/policies/green-deal/>>

¹⁸ <<https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2021/06/10/council-endorses-new-eu-strategy-on-adaptation-to-climate-change>>

¹⁹ <<https://www.havochvatten.se/arter-och-livsmiljoer/atgarder-skydd-och-rapportering/skyddade-omraden/marina-skyddade-omraden/ramverk-for-marint-omradesskydd.html>>

²⁰ <<https://www.naturvardsverket.se/gron-infrastruktur>>

²¹ <<https://www.havochvatten.se/download/18.4b6151c116b836ca6984081d/1605262122205/handlingsplan-spridningsvagar-invasiva-frammande-arter.pdf>>

siedliskowej, unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030²² oraz unijnej wspólnej polityki rolnej²³ i rybołówstwa²⁴. Rola planowania przestrzennego obszarów morskich dotyczy tutaj wytycznych przestrzennych i kompromisów, takich jak połowy komercyjne a ochrona wartości przyrodniczych.

W 2020 roku Komisja Europejska przyjęła strategię na rzecz bioróżnorodności²⁵, a także strategię „od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego w UE²⁶. Strategia bioróżnorodności zawiera długoterminowy plan ochrony i odbudowy przyrody i ekosystemów, w tym cel formalnej ochrony co najmniej 30 proc. obszarów morskich. Z tych 30% jedna trzecia powinna być ściśle chroniona już do 2030 roku, czyli 10% całego obszaru morskiego. Strategia bioróżnorodności obejmuje również obszary działań w zakresie inwazyjnych gatunków obcych i gatunków zagrożonych (wpisanych na czerwoną listę), a także uwzględnia opracowanie przez państwa członkowskie krajowych zobowiązań w zakresie ochrony i odtworzenia. W dniu 22 czerwca 2022 roku Komisja Europejska przedstawiła, w ramach prac nad strategią, propozycję rozporządzenia w sprawie odtwarzania przyrody, w tym odtworzenia 20% powierzchni morza do 2030 roku.

Komisja zwróci się do państw członkowskich o zagwarantowanie do 2030 r., że nie nastąpi pogorszenie tendencji i stanu ochrony żadnego z siedlisk i gatunków chronionych na mocy dyrektywy ptasiej i gatunkowej oraz dyrektywy siedliskowej (w przypadku środowisk morskich również EUNIS). Strategia zobowiązuje państwa członkowskie do dopilnowania, aby co najmniej 30% wszystkich gatunków i siedlisk, które nie są w chwili obecnej we właściwym stanie, osiągnęło tę kategorię lub odnotowało zdecydowane pozytywne zmiany. Strategia ma również na celu osiągnięcie synergii z innymi inicjatywami wchodzącymi w skład Europejskiego Zielonego Ładu, takimi jak strategia "od pola do stołu", i stanowi wkład UE w międzynarodowe negocjacje dotyczące globalnych prac nad bioróżnorodnością i zrównoważonym rozwojem.

Planowanie zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich ma do odegrania rolę we wspieraniu wdrażania tych dyrektyw i strategii poprzez wytyczne przestrzenne zawarte w tych planach oraz dotyczące korzystania z morza.

---

²² & [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2020\)380](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2020)380) &lang=en>

²³ & https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_sv>

²⁴ & <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sv/sheet/114/den-gemensamma-fiskeripolitiken-ursprung-och-utveckling>>

²⁵ & <https://www.naturvardsverket.se/om-miljoarbetet/miljoarbete-i-eu/biologisk-mangfald>>

& https://environment.ec.europa.eu/strategy/biodiversity-strategy-2030_sv>

²⁶ & https://ec.europa.eu/food/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en>